

Szerkesztőség és kiadó hivatal

Flac. SIMONFFY-ház a város-házával szemben

HIRDETMEYER.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamin a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Hírmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen a p o n k é n t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:	
Egész évre	10 frt — kr
Félévre	5 frt —
Negyedévre	2 frt 50
Egy hóra	1 frt —

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetitor egy szeri beiktatásáért 5 kr	
Helyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr	
Nyiltér 4 hasábsopetitorért 20 kr.	

XI. évfolyam. 1884.

Debreczen. Kedd, május 20.

99. szám.

Meghívás.

Kiss Lajos

sz. kir. Debreczen város II-dik választókerületének országgyűlési képviselője

f. évi május 25-én,

azaz vasárnap délelőtt 10 órakor,

a városháza nagytermében

beszámoló beszédet fog tartani.

Ez alkalomra a választópolgárok tisztelettel meghívottnak.

Debreczen, 1884. május 20.

A debreczeni szabadelvű párt elnöksége.

Az ülésszak végén.

(—) Ma délelőtt rekesztette be a királyi szózat az 1881. szept. 24-re összehívott országgyűlést. Tegnap hangzott el az utolsó szó az anyai küzdelmet látott országházban s ezzel három évi munkálkodás után összegezni lehet az eredményt.

És most — anyai gáncs, anyai gyanúsítás, anyai kárhözhatás után, azt kérdezzük az ellenzektől, hogy azt a kormányt, mely három év alatt 153 törvényt készített és terjeszt be, — mely minden irányban lázas tevékenységet fejt ki, csak hogy előbbre vihesse nemzetét; érheti-e mulasztás vádját? Lehet-e kárhözhatni azt a kormányt, mely az adott viszonyok között ily roppant munkahalmazzal akkora eredményt képes felmutatni?

Felteszünk még az ellenzektől is anyai gavallériát, hogy most már a küz-

delmek után, a szenvedélyek lehűléseivel el fogják ismerni, hogy alig volt a kiegyezés óta országgyűlés, mely ilyen nagyszerű eredményeket produkált volna, s ha ezt elismernék, akkor azt is el kell ismerniök, hogy ez senki másnak, mint a fáradhatlanul munkálkodó kormánynak az érdeme.

Többet kívánni, vagy ezt kicsinyelni sem nem lehet, sem nem gavalléria, az nem volna egyéb, mint a minden áron való kötekedés, mely pedig nagyon is kislélekűséget, korlátolt felfogást árul el.

Am tessék kötekedni, tessék kicsinyelni, hanem előbb méltóztassék végig olvasni az elnöki jelentést a munka eredményéről, mely itt következik:

Az elnök bucsuja.

T. ház! (Az elnök, a jegyzők és a háznagy felállanak. Felkiáltások: Halljuk! Halljuk!) A miniszterelnök ur átiratából méltóztatik a t. ház értesülvén lenni arról, hogy holnap d. e. 11 órakor fogja ő csász. és apostoli királyi Felsője saját személyében a budai kir. várakban az országgyűlést berekesztetni. Felkérem a ház t. tagjait, méltóztassanak ott megjelenni s az ünnepélyben részt venni.

A legmagasabb trónbeszéd a ház iróniai között fog a képviselő uraknak kézbesített. E szerint a mai ülés, az 1881. szeptember 24-ére összehívott országgyűlés képviselőházának utolsó ülése.

Az országgyűlés folyamáról szóló elnöki előterjesztésem van szerencsém a t. háznak ezennel bemutatni s kérem, méltóztassék azt most olvasatlanul átvenni és ki nyomatását elrendelni, hogy az is ki legyen osztható a ház tagjai között.

Száraz áttekintése ez a lefolyt országgyűlés működésének és mozzanatainak.

Statistikai adataival most bővebben nem foglalkozom, meg kell mégis említenem, hogy halál által a lefolyt három ülésszak alatt 28 tagtársunkat veszítettük el. (Mozgás.) Mely gyászszal emlékezzünk mi elhunyt társainkra vissza, de sokakra közülök fájdalommal emlékezik minden jó hazafi, mert az egész hazát érzi a veszteséget.

Ezen az országgyűlésen 153 törvény alkottatott, de nem ez a szám az, a mely a ház tevékenységét kimutatja, hanem azon nagy alkotások, a melyek köztük vannak.

Midőn a nemzet 1867-ben ügyeinek intézését ismét kezébe vette, két irányban

kezdte meg tevékenységét. Először át kellett alakítania alkotmányát a parlamentárismus követelményei szerint, és másodsor pótolnia kellett az országnak elmaradottságát és igyekeznie kellett azt azon színvonalra emelni, a melyen Európa többi művelt államai vannak.

Nagy tevékenységet fejtenek ki az előző országgyűlések mindkét irányban, és azon nagy alkotások, melyek különösen az utóbbi irányban mulhatatlanul szükségesek voltak, a nemzetül nagy áldozatokat követeltek.

Ezelőtt mintegy évtizeddel azon meggyőződés érelődött meg a nemzetben, hogy az általa létesített nagy alkotások folytán pénzügyei különösebb és kiválóbb figyelmet kívánnak meg; és ettől az időszaktól kezdve leginkább arra fordította igyekeztét. A lefolyt országgyűlés legtöbb törvénye is pénzügyeink rendezésére vonatkozik; és míg egyrésztől mindent elkövetett a képviselőház, hogy háztartásunkban az egysulyt helyreállítsa — a minek tanubizonyosága az, hogy azonfelül, hogy az évi költségvetéseket csak a lehető legtüzetesebb bírálatok után állapította meg — még számos adóemelést is létesített.

A földadó, a házádo-tökeamat és járadékadónál, a pénzintézeteknél gyümölcsözőleg elhelyezett tőkéik megadóztatásánál, a szesz-, cukor-, kávé-, söradónál, az ásványolajvám és adónál jelentékeny adóemeléseket szavazott meg. De érezve, hogy a polgárokra rótt adóterhek ellenében szükséges kedvezményeket is adni, a hol ez lehetséges, intézkedett arról, hogy a napszámosok adómentessége állapítsák meg és hogy a hadmentességi adó ezelszerűbb s a szegényebb osztályokra elviselhetőbbé tétessék. Ezenkívül a kataszteri munkálatoknál az igazságtalan megrovatás kikérülése végett szabályozta a felszámolási eljárást. Továbbá törvényt alkotott a közadók bíróeséről és felállította a legfőbb bíróságot, hogy az adózatok minden igazságtalan megterhelés ellen biztosíthassanak.

Folytatta az ezelőtt több évvel megkezdett rentekonzervziót, hogy azon rövid lejáratú adósságok, a melyek minden államra nézve a legterhelőbbek szoktak lenni, mielőbb megszüntethetők legyenek. Hogy az állam polgárai ezen nagy adók terheit elviselhesék, nagy gondot fordított a lefolyt országgyűlés a földmívelés, ipar és közlekedés fejlesztésére. Költségvetéseinknek számos tételét bizonyítják, mennyire szíven viselte ezeket az ügyeket a t. ház. De ezeken kívül még törvényt alkotott a tengeri gőzhajó-

zásról; tárházak emeltettek egyetlen tengeri kikötőnkben; kereskedelmi szerződés kötött Franciaországgal és iparunk helyesebb rendezése és emelése czéljából megalkottatott az ipartörvény.

Közel egy évtizede annak, hogy a nemzet arra a meggyőződésre jutott, hogy mulhatatlanul szükséges, hogy az eddig épített vasutakra a nemzet kormányát döntő és egyenes befolyást gyakorolhasson. — Folytatta ezen országgyűlés is ez irányban az intézkedéseket. Államosította a duna-drávai és az első erdélyi vasutat, ezenkívül összeköttetéseket létesített dél, északkelet és észak felé, befejezván a zimonyi vasutat és elhatározván a munkács-beszki és csáca-országhatárszéli vasutak kiépítését. Az a lendület, mely a helyi érdekű vasutak építését illetőleg már a múltban mutatkozott, most még nagyobb mértékben volt észlelhető, az országnak 12 különböző vidékén építetvén helyi érdekű vasutak, még pedig az országnak majdnem minden megterhelése nélkül.

A honvédség fejlesztésére nagy gondot fordított az országgyűlés, kiváló figyelmének tárgya volt a Ludovika-akadémia. De ezenfelül intézkedett törvény által még arról is, hogy a közös hadseregbeli katonai, nevelő és tisztképző-intézetekben 120 hely legyen a nemzet itjainak rendelkezésére. A belügyek terén szabályoztatott a megyék háztartása és némely megyék határainak kikerekítése által elősegített a jó közigazgatás. Továbbá törvényt alkotott a tisztviselők minősítéséről. A csendőrség intézménye fejlesztett. Minden nemzet fővirágzásának legfőbb tényezője a közoktatás jó szervezése. A jelen országgyűlés minden tekintetben folytatta az előző országgyűléseknek e részben adott példáját; de azonfelül még szervezte a középiskolai oktatást és a tanárok kiképzéséről törvényt alkotott. Igazságügyeinkre is kiterjedt a ház tevékenysége. Szabályoztatott a felebbezés és az uszora és a káros hiteli ügyletek korlátozásáról ídővs törvényt alkotott. Rendeztetek a fegyházak és államfogház építése határozatott el. De a minnek a legmaradandóbb lesz a sikere, megalkottatott a szerzői jogról szóló törvény, hogy irodalmunk szellemi termékei megvédve legyenek épp úgy, mint a magán tulajdon különben védve van.

Ezeneken kívül kiterjedt a ház figyelmének fővárosunk érdekeire is. Törvényt alkottunk a Nagykörút létesítéséről, újabb adókedvezmények által hatni iparkodtunk az építési kedv fokozására, számos középületet emeltetünk és különösen elhatároztuk azt, hogy hazánk alkotmányának jelképeül állandó or-

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Ötvösmű-kiállítás.

I. A nyilvános s magán kincstárak.

A jelenkorunk üzletszerűleg észélyes, de egyúttal meglepetésekkel gazdag és tanúságos fogása az, hogy az egyes vidékek, tartományok és államok középpontjaként szereplő városokban, minél gyakrabban különböző szakokra nézve kiállítások rendeztetnek.

Ez által az érték el, hogy a kiállítás megszemelelése végett a látogatók serege tömegesen özönlik a kiállítás helyére.

Bécs 1883-ban a tekintetben magát felülnöleg kitüntette.

A nyári és őszi hónapokban, három nagymérvű, és több rendbeli kisebb kiállítások vonzottak Bécs falai közé az idegeneket.

A villamos, a graphica i, és bécsi városház elkészülésével s a Bécs ostroma kétszáz éves fordulójával egybekötött történelmi kiállítások, meglepően tanúságos és bámulatosan gazdag mutatványokkal gyönyörködtették, sőt valóságos lobolineselték a látogatók tömeges érdekltségét.

E három kiállításon kívül még roppant vonz erővel bírt, a Capri sziget kékbárlangja panorámaja, melyet Briochy és társai udvar színházfestők készítettek.

A többi művészeti kiállítás már nagyon is érdektelen és üres volt.

Az emberek a mesés értéket és vakító fényt látott kincstárakat és drágaságokat rendkívül szeretik megnézni.

A világhiállításokon a kincseknek s drá-

gaságoknak, főleg a nőnem tagjai közül állandóan rengeteg sok csudálója volt.

Az európai nyilvános kincstárak közül kiválólag három áll nyitva a nagy közönség számára; u. m. Londonban, Towerben a koronai ékszeres, Bécsben a világhírű Schatzkammer és Dreuzdában a zöld boltzatok — grüne gewölbe nevezettel, híres kincstárak. Ez valószínűleg Európának legszebb s legdusabb kincstára. Ezt különösen ragyogóvá és bájolóvá teszi az ott látható tömérdek sok gyémánt.

Azonban a legtöbb kincs, mely leírhatatlan mesés nagy értéket képvisel, — a katolikus egyház, ennek főpapjai s templomai birtokában van összehalmozódva.

A templomi kincstárak közül különösen dúsak és értékesek Krakóban a Wawelvári székesegyház kincstára és sirboltja; Németországban a kölni és a többi kath. székesegyház drágaságai; azonban kiválólag szépek és dúsak az olaszországi domok, s ezek közt a velencei, milánói, firenzei, római, nápolyi székesegyházak kincstárai.

A magán családok közt leginkább azok bírnak kincstárakkal, melyek keblében a majoratus uralma tartja egyben a vagyoni állapotokat, és ez által a család fénynét, s a majoratus joga urálja a családi viszonyokat.

Hazánkban leghíresebb a hercege Eszterházy majoratus frankói kincstára; Zichy Edmund gróf ismeretes műkincs gyűjteményéről; és még Andrassy Gyula és Manó grófok s Ipolyi Arnold nevezetesei arról, hogy a műkincsek és drágaságok gyűjtögetésében gyönyörködnek.

Az ötvösmű-kiállítás utmutatójának azon értesítése kellemes felfedezésként lepte meg a magyar közönséget: hogy Kárá s Géza

birtokán is gazdag kincstár van; s ebből számos szép s becses darab látható az ötvösmű-kiállítás termében.

Az ötvösmű-kiállítás tárgyai a muzeumi képtár öt termében vannak szekrényekbe berendezve s felállítva; hanem a rendezésnél az a főbaj, hogy a szekrények és tárgyak sorszámai csak hosszas kereséssel találhatók fel; a keresést főleg megnehezíti az, hogy a tárgyak sorszámai fénylő gomb alakkal bírnak.

A kiállításnak egyik főjellege az, hogy a legtöbb tárgy hazánkban készült, vagy legalább magyar emberek tulajdonai. Magyarországi tárgyakat és leleteket a bécsi kincstár, az acheni káptalan és a mariazelli beneczek híres bucsujárasokat rendező kolostora engedtek át.

A magyar urak közül az Eszterházy kincstár, Zichy Edmund és Ferencz grófok, Kárá s Géza, Ipolyi Arnold, Andrassy Gyula s Manó grófok, Erdődy grófi család s Ráth György és a magyar nemzeti muzeum adtak a kiállításra legtöbb értékes tárgyat.

Egyébiránt én azt hiszem, hogy hazánkban az egyes főúri és ős nemes családok birtokában még nagyon sok és anyai értékes és művészileg becses ötvösmű rejtőzik, hogy azokból még egyszer olyan gazdaggá lehetett volna az ötvösmű-kiállítást felfokozni, mint a milyen az jelenleg, ha az illető birtokosok a birtokukban található művek és kincsek létezéséről a kiállítást rendező bizottságot nem restelték volna értesíteni.

A jövő czikkben a kiállítás legérdekes darabjait soroljuk el.

Telegdi.

EGY ORSZÁG, MELYBEN BÖRTÖN NINCSEN.

Egy francia tudós társaság a világ minden részében létező törvényeit állítja össze, melyek közül legérdekesebb a hírhedt Monaco, mint a hazard játékosok eldoradójában fennálló jogrendszere.

Ezen országban irja a tudós társaság a fejedelem hű népét egy büntető Codexel kívánta boldogítani. Azonban annak kivételét körül a jóakaró fejedelem sok nehézségekre akadt. Az első főbaj az volt, hogy nem létezett oly bűnös, kit megbüntetni lehetne, azonban nemsokára a végzet egy spanyol személyében segített a bajon, és pedig oly léppen, hogy akadt egy bűnös, kit a buzzgó és törvénytudó bírák kénytelenek voltak 5 évi börtönrre ítélni. — Nagy diadallal jelenté az igazságügyminiszter a hozott ítéletet Monaco fejedelemnek, ki mint legfelsőbb forum azt rendelé, hogy az ítéletet végre kell hajtani, vagyis a bűnöst lezárni.

De nincs börtönünk jelenté a miniszter, hová a deliquenst elzárhatnók. Készítessen egyet, parancsolá a fejedelem. Mire a hű miniszter azt válaszolá: hogy ahhoz szükséges egy ács, ki legalább 30 francot fog követelni, továbbá egy lakatos, ki 10 francért vállalja el a munkálatot, ezenkívül pedig egy fogház felügyelőt kell felfogadnom, ki nek fizetése évenként legalább ezer francia megy. És mennyi időre van a bűnös elítélve, kérdé Monaco fejedelem. Öt évre Fenség lón a válasz, s így a tartási költség évenként legalább 600 francot igényel.

Ily drága igazságszolgáltatáshoz a fejedelem szokva nem lévén, sőt mint a krónika beszéli, ilyen kiadással sem az állam, sem a magán budgetet megterhelni nem lehetett, miért is a fejedelem hosszabb gondol-

szágház építették. Ha valaki figyelemmel kíséri a magyar országgyűlés tanácskozásait, ha látja, minő hosszas megvitatások után alkotattik meg egy-egy nagyobb kiadást megkivánó törvény, föltűnik előtte, hogy ezen épületre mily nagy összeget szavazott meg a ház. De ha számba veszi, hogy a magyar nemzet mindenre, a mi alkotmányára vonatkozik, mennyire kész áldozni, csak természetesen fogja találni, hogy még az alkotmányunkat csak jelképező palotára is kész volt nehézségű pénzügyi viszonyai daczára ily nagy összeget megadni. (Élénk tetszés a jobboldalon.)

Ezeket kívül intézkedett az országgyűlés arról, hogy tiszta és világos képét bírassák a földmívelésünk, iparunk, kereskedésünk állásának, elrendelvény, hogy hazánk fővárosában 1885-ben országos kiállítás rendeztessék.

Az általam itt röviden felsoroltakból is látható, hogy jelen országgyűlés a kormányzat minden ágára kiterjesztette figyelmét.

T. ház! A lefolyt országgyűlés egész folyamata alatt én voltam szerencsés a t. ház elnöke lehetni. (Zajos élenszés.) S ámbár minden tehetséget arra fordítottam, hogy igazságosan s pártatlanul teljesítem kötelességemet. (Zajos élenszés.) És ámbár ennek gyakorlásában a ház elnökei és egész tisztikara által kitartással és szorgalommal segítetttem is, mégis, ha elgondolom, hogy az alkotmányos időszak visszaállítására óta előttem működött hat elnök közül egy sem vállalt tovább a t. ház elnökségét, mint én; ha elgondolom, hogy elődeim mily érdeműs, kitünő és tapintatos férfiak valának, lehetlen, hogy be ne lássam, azt, hogy ily hosszú ideig voltam képes ezen elnöki székből, a ház jóakaratu gyámolításának, rokonszenves támogatásának és elnéző jóindulatának köszönhetem.

Fogadja a t. ház és annak minden tagja, a magam, elnöktársaim, a jegyzői kar és a háznyag nevében a mélyen érzett hála őszinte kifejezését azon szíves jóindulatért, melyben a lefolyt országgyűlés folyamata alatt bennünket részesíteni méltóztatott. Kérem, méltóztatassék részünkre e nagybecsű kegyet jövőre is fentartani. (Zajos élenszés.)

A lefolyt országgyűlés alatt a házat és annak minden tagját azon óhajítás és vágy lelkesítette, hogy hazánk számára az adott viszonyok között lehető legjobb törvényeket alkotassák és hogy hazánk felvirágzását, emelkedését, jólétét eszközölje s ma annak utolsó ülésén is egy eszme, egy érzellem, egy vágy hatja által a házat s annak minden tagját, az, a melynek kifejezés: Éljen Felsőházunk és király! (A ház tagjai általános és lelkes éljeneket hangoztatnak.) Éljen Felsőházunk asszonyunk, a királyné! (Zajos élenszés.) Éljen a haza! (Hosszan tartó lelkes élenszés.)

Bucus a képviselőház elnökétől. A képviselőház tegnap ülése után a ház bureaujának tagjai az elnöki szobában gyűltek össze, hol Szontágh Pál az egész tisztikar nevében lelkes és meleg szavakban vett búcsút Péchy és Tamás elnöktől, biztosítva őt arról, hogy az újabb viharok nemcsak nem ingatták meg az iránta való sziklaszerű bizalmat, tiszteletet és nagyrabecsülést, sőt gyarapították azt. Szontágh kívánta végül, hogy Péchy a jövő országgyűlésen is, mint képviselő és elnök újra elfoglalhassa méltó helyét, Péchy és Tamás erre megatottan válaszolt, melegen köszönve meg a szíves ragaszkodást, biztosítva tisztársait hasonló

közös után azt parancsolá miniszterének, hogy engedje a delikvenst elillanni.

A parancsot teljesítendő, a miniszter magához rendelé a delikvenst, kivel megértette a fejedelem szándékát, de — horribile dictum — a helyett hogy az elítelt térdre borult volna, háláját kifejezendő, a nemes spanyol büszkén azt felelé: „Kegyelmes uram, nekem jogom van az országban öt évig elzárva lenni, s így legnagyobb sajnálatára a kegyelmes engedélyezett elillanást igénybe nem vehetem.”

Miután a fejedelem a rabtartási költségekről tudni sem akart, nem maradt egyéb hátra, mint az elítelt vádlottat, tiltakozása daczára, szabadon bocsátani.

A szabadsággal kényszerített spanyol koldulással tartotta fenn magát, s hogy abbéli üzletével több kényelmet szerezzen magának, egy táblát akasztott a nyakába, melyen következő felirat volt olvasható: „A monacoi fogoly.”

Egyedül a monacoi fejedelem bölcaságának köszönheti, hogy országában hasonló eset többé elő nem fordulhat, és idgen bünyösök az ország terhére nem lesznek, a mennyiben a Spanyolországgal létrejött szerződés szerint jövőben a spanyol bünyösök ki fognak szolgálatni.

Hogy vajon a reciprocitás fog-e gyakoroltatni Monacóban is, ha esetleg valamely bünyös alattvalója Spanyolországba menekül, azt majd valamely kék vagy vörös könyvből fogjuk megtudhatni, de alig csalatkozunk azon feltevésünkben, hogy Monaco fejedelemének esze ágába sem lesz a viszonzóságot igénybe venni.

r . . . f.

érzelemről. Beszéde végeztével barátságosan szorított kezét a jelenlévőkkel.

Országgyűlés.

Budapest május 19.

A képviselőház ma tartott zárulása a viszonyokhoz képest eléggé látogatott volt s emelkedett hangulatban folyt le és ért véget. Az elnöki bejelentések s a gazdasági bizottság jelentésének elintézése után, Fenyvessy interpellálta Trefort minisztert a törvényelvi arczképeseknek iránt, mire a miniszter válasza élénk helyeslések között tudomásul vétetett.

Most Péchy Tamás, a ház elnöke tárgyalagos áttekintő beszédben foglalta össze az 1881—84. évi törvényhozás működését, kiemelve a főbb alkotásokat s két irányt különböztetve meg az újabb törvényhozás működésében: alkotmányunknak a kor viszonyaihoz való alkalmaztatására s a nemzetnek azon színvonalra emelésére irányzott törekvéseket. A ház nagy figyelemmel, élénk érdeklődéssel s többször helyeslésekkel, végül zajos élenszettel fogadta az elnök zárbeszédét. Szavait a király, a királyné s a királyi család élenszével végzte, mire a ház tagjai felállva lelkesen éljenektek. — Erre Latinovics Gábor a ház nevében mondott az elnöknek köszönetet buzgalma, tapintata és bölcs vezetéséért, mit szintén lelkes élenszettel fogadott a ház.

Ezzel vége lett volna az ülésnek, de Madarász József abbéli kívánságának adott kifejezést, hogy a bezáró trónbeszéd, annak elmondása után a ház jegyzőkönyvébe vétessék fel. Mire Tisza Kálmán talpra esetten s meggyőző erővel adta meg az élénk tetszést keltett ellenzó választ.

Miután meg az elnök pár megjegyzést tett Madarász beszédére, az ülés az elnök elzetésével véget ért. A képviselők is egymástól szívélyes búcsút vettek s kívántak egymásnak jó sikert a rájuk váró küzdelmekben.

A képviselőválasztások előtt.

(Belügyminiszteri rendelet.)

A belügyminiszter következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

„A közzend és béke megőrzése, a személy- és vagyonbiztonság fenntartása mindenkoron a törvényhatóságoknak, önkormányzati hatóságokból kifolyó, egyik kiváló jogát és kötelezettségét képezvén, részéről különös súlyt fektetnek arra, hogy a törvényhatóság, a küszöbön álló képviselőválasztási mozgalmak alatt és a választások idején a jogát teljes mérvben érvényesítse és abból folyó kötelezettségét pontosan teljesítse. Nem szükség a törvényhatóság figyelmézetnem, hogy bármely visszaélés vagy büntény, azért, mert az a választási jog — a közjogok legszebbikének — gyakorlata közben követtetett el, nem eshetik enyhébb beszámítás alá. Fölhívom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy önkormányzati hatáskörében tegyen meg minden szükséges intézkedést a végül, hogy a képviselőválasztási mozgalmak alatt és a választások idején törvénybe ütköző és államellenes izgatások, törvénytelen cselekmények, rendellenességek és zavarok elő ne forduljanak, és ha mégis előfordulnának, azok a törvény értelmében rögtön megszüntessenek és szigorúan megtorlatassanak. Különösen pedig szükségesnek tartom, hogy a törvényhatóság az 1874. XXXIII. t. cz. 96—161. §-ában, valamint a magyar büntető-törvénykönyv (1878. V. t. cz.) nyolcadik fejezetében ide vonatkozó intézkedésekre a lakosságot, egy e célból külön közzetendő hirdetmény útján figyelmeztesse, s egyttal alárendelt tisztviselőit odantassítsa, miképp szigorúan intézkedjenek a felett, hogy a törvény rendelkezéseinek minden irányban érvény szerzeszessék.”

A debr. nőegylet elnöki jelentése.

Felolvastattott a nőegylet május hó 18-án tartott közgyűlésén,

Mélyen tisztelt nőegyleti közgyűlés! A debreczeni nőegylet alap-szabályai elrendelvény, hogy minden évben a közgyűlés egybehívassék, ezen szabályzatnak eleget teendő, voltam bátor a választmány-nal egyetértőleg a közgyűlés idejét ezen napra tűzni ki s hívni meg a nőegylet mélyen tisztelt tagjait.

A múlt évben ápril 8-án tartott közgyűlés ideje óta, egyletünk életében felmerült főbb mozzanatokról tartozom kötelességszerűleg beszámolni a közgyűlés előtt s egész lelki örömmel és megnyugvással jelenthetem, hogy ezen 13 hónap lefolyása alatt is a nőegyleti választmány az elnökséggel együtt, megtett mindent ezen egylet érdekében, hogy annak anyagi értéke épen ugy, mint erkölcsi sulya és hatása fokoztassék és biztosítottassék.

Mindjárt a múlt év tavaszán rendeztetett a városi nagyerdőn a népiünnepély, mely azonkívül hogy elég széles körben felkeltette az egylet iránti érdeklődést s egy marandandó Május című emléklappal ajándékozta meg a közönséget, egyletünk anyagi értékének növelésére is kedvezőleg hatott, 1282 f. 85 kr. tiszta haszon folyván be pentárunkba.

Szintén elég kedvező eredménye volt

az 1881-ik évben megkezdett s múlt évben is folytatott házankénti megkereséseknek, az özi hónapokban városunk adakozásában kifáradhatlan lakossága most is meghozta áldozását, az élelmiszerek, ruhaneműek kivételével, melyek pedig hasonlólag szép értéket képviselnek, 800 f. 100 k. tiszta haszonnal lett árvaházunk segélyezője. A folyó évi januárius hónap tartott közvaesorával egybekötött táncvizigalom is növelte 753 f. 45 k. tiszta haszonnal erejét.

Ime mindezek oly mozzanatok egyletünk életében, melyek kétségtelenül bizonyítják, hogy városunk nagyérdemű közönsége nemes jótékonyágát folytonosan érezteti egyletünkkel, viszont a nőegyleti választmány is fölhasznál minden kínálkozó alkalmat, hogy lehetőleg biztosítsa a feladat elérhetését, — mely célból alakult ezen nőegyleti szép szövözetke.

De lássuk már röviden hogy miképen gyakorolta a nőegyletünk egy év leforgása alatt a jótékonyágát, miképen igyekezett megfélelni hivatásának.

Az állandóan segélyezésben részesülő 40 egytényen kívül egyszersmindenkori segélyt 18, 3 hónapra segélyt 35, 6 hónapra felvett 14, 5 óra 2, 2 hónapra 3 egytény. Ezen segélyezésnek összege a 2030 f. 100 k. haladja. Ehez járul a rögtön segélyben részesült egyének számára kiadott 50 f. 100 k. tiszta haszonnal megjutottunk, melyek egy részét a közjótékonyágunkhoz és körülmények közt levők folyamodnak az egylethez segédeként, hogy ha azonnal nem nyújtatik feljők a mentő kéz, siralmas helyzetük még keservelesebb válik, az ilyen részére tehát az elnökség erkölcsi kötelességének ismeri a választmány utólagos jóváhagyásának reményében bizonyos segélyt a pentárura utalványozni és kiadatni.

Árvaházunk fentartása azonfelül, hogy a legnagyobb hálás elismeréssel kell fölemlítenem, a nagyérdemű közönség s nőegyleti tagok bőséges adakozását élelmi neműekben a jótékony intézetre: mégis a 800 f. 100 k. tiszta haszonnal megjutottunk, melyek egy részét a lefolyt év alatt 5 árva vétetett fel s eképen jelenlegi létszám: 14.

Ez intézet hűség és gondos őrszelleme Kaeskovics Ivánné árvaházi elnök lankadatlán buzgósága biztos kezesség és zálog annak biztos fejlődéséről s mindinkább erősüléséről.

Ezeket kívül a jótékony más nemei is gyakorolta egyletünk és annak érdemes választmány, egy szegény nőt segélyezett, hogy a születésznői tanfolyamot bevégezhesse s eképen jövője önfenntartást biztosította; két gyermeket, kik alig egy éves korukban édes anyjuktól megfosztattak gondoskodásába vette aképen, hogy tisztesség eltartásukat lehetővé tette.

Ime tisztelt közgyűlés! ez rövid képe egyévi egyleti működésünknek, mely idő alatt a választmány 6. ülést tartott s a hozzá folyamodott 112 segélykérő közül csak 11-nek adott tagadó választ, a többieket helyzetükhöz és körülményeihez képest igyekezett megvizsgálni.

S a midőn egyletünk vagyoni állását felmutató pentárnoki kimutatásra — mely a mélyen tisztelt egylet tagjainak keze között van — hivatkozom, örömmel fejezem ki egyletünk anyagi vagyonának gyarapodása felett, egyszersmind nagy köszönetem nyilvánítom buzgó és lelkiismeretes pentárnokunk irányában.

Ezek után hálás köszönetemet jelentem ki a nőegylet tagjainak megjelenése felett, fogadják hasonló elismerésemel tisztelt elnöktársaim a választmány! Magamat jóindulatukba s kegyességükbe ajánlva maradtam Debreczen 1884 május 18.

Veres Szathmáry Teréz,

nőegyleti elnök.

Napi hírek.

Hajdumegye népnevelésügyi bizottsága ma délután 4 órakor gyűlést tartott.

Eljegyzés. Városunk egyik kiváló szép leányát Markos Anna kisasszonyt a napokban jegyezte el Latinovics Mihály miniszteri titkár és földbírtokos. Az eljegyzés alkalmából városunkban időzött Visontai Kovács László orsz. képviselő és a képviselőház háznyaga is, ki a válogénynek mostoha apja.

A mi daláraink ugyancsak javában készülnek a miskolci dalversenyre, honnan bizonyonnyal ismét díszösöggel megkoszorúzza térnek haza. A kitünő karmester Hites i ur buzgalommal foglalkozik az egyes műdarabok betanításával, s szép hangulattal tevékenysége egy pillanatra sem lankad, hogy lépést tartsanak a karnagy buzgalomával. A serkentésben és a figyelmes zérkedésben most is elől áll a hervadhatatlan érdemeket szerzett Lengyel Imre ur. Ohajtható volna, ha a szombaton rendezett és pompásan sikerült hangverseny minél többször megismételtetnék, hogy daláraink feletti sikeres működését a közönség mindenkör éber figyelemmel kísérhesse.

Nyári táncmulatságot rendeznek a debr. jogakadémia polgári június hó 10-én a nagyerdő lövölde előtt. Ha e mulatság is ugy fog sikerülni, mint a télen rendezett bá, a miben nincs okunk kétkedni, akkor az eredményel meg lehetnek elégedve. A jószág ifjak meghívója egyszersmind belépti jegyűl is szolgál.

Köszönet nyilvánítás. A f. hó 11.

és 18-án tartott műkedvelői előadások alkalmával a „gazdász segélyző egylet” részére felülfizetésükpen a következő összegek folytak be: gr. Csáky Kálmán ur öltözésére részéről 4 f. 100 k.; Balogh Imre ur részéről 1 f. 100 k.; özv. Hegyi Józsa Euphrosina öz nagysága részéről 3 f. 100 k.; Rickl József Zelmós ur részéről 1 f. 100 k.; Gyűgyey József ur részéről 1 f. 100 k.; Balázs asszony részéről 40 kr. Mely adományokért fogadják a kegyes adakozók az egylet nevében hálás köszönetemet. Debreczen 1884. május 20. é. Szabó János g. s. e. pentárnok.

Sorsjáték. A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszteriumnak 1883 márczius 18-án kelt 16026 sz. a. kiadott engedélye alapján a debreczeni ágost. hitv. evang. egyház-közönség jótékony cselekv. sorsjátékot rendez, melynek tiszta jövedelme az imaház paplak, és iskola fölépitésére fordítatik. A húzás visszavonhatatlanul a jövő június hó 29-én fog megtartatni. Az 50 k. szabott sorsjegyek vételét ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe a jótékony cselekv. tekintetből de meg azért is, mert e sorsjáték rendkívül kedvező nyeresemény kiállításokat nyújt, szebbnél szebb és értékes arany és ezüst nyeresemény tárgyakra. E sorsjegyek kaphatók Handtel Vilmos, Forgách Károly és János y József uraktól.

A Garbóczy síremlék Boros Sándor sírköveiről már kétszer van, bár az, a dolog természete szerint, közszemlére nem tétetik ki. Vasárnap délután 4 órára, midőn a felavatási ünnepély tartatik meg, teljesen fel lesz állítva a czepléd utcai temetőben. Ez a síremlék magas fehér márvány, — s a begyűlt adakozások összegéhez képest valóban meglepő. Felirata ez: „A. B. F. R. A. Itt nyugszik Garbóczy Sándor, 47 évig Debreczen város ref. egyházi közönségének a legkedveltebb kántora volt. Szül. 1780. febr. 18. meghalt: 1865. d. c. 20. Béke porainak! Kegyelet feljűl állíták e sírkövet tisztelő hívei 1884.” A vasárnap tartandó felavatási ünnepély iránt városszerte nagy az érdeklődés, a mi közönségünk kegyeltes érzületének legszebb bizonyítványa.

Gyászjelentés. A legmélyebb fájdalommal teit szívvel tudatjuk hű nóm, a szerető anyja, a jó unoka, az édes anyához híven ragaszkodó gyermek, a nemes szívű testvér, néhai polg. PAPP LÁSZLÓNÉ szül. Kovács Zsuzsanna asszonynak, élete 25-dik évében, boldog házasságának 5-dik évében, hat heti szenvedés után, május hó 19-kén, reggeli 5 órakor tüdővészben történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó évi május hó 21-kén délután 3 órakor a czepléd-utcai 2598-dik számú házunktól a ref. nagytemplomban tartandó rövid ima után, a hatvan utcai temetőben fognak örök nyugalomra tétetni. Mely végítzéségteltre rokonainkat, barátainkat, ismerőseinket s általában a résztvevő bözönséget bánatos szívvvel meghívjuk. Debreczen, 1884. május 19-kén. A gyászoló felek: Polg. Papp László mint férj, József fia nevében is; özv. Torday Jánosné szül. Szilágyi Mária, mint nagyanya, özv. Kovács Istvánné szül. Torday Juliánna, mint édes anyja; Kovács István, Kovács Juliánna, férjével Seres Mihályval, mint testvérek; a közeli és távoli rokonok nevében is.

Múzeum. Hogy a főiskolai múzeum iránti érdeklődés nem lankad, arról a folytonos ajándékozások tanusodnak. Ifi Wittemberger L. Adolf ugyanis; kereskedelmi iskola III-dik osztálya tanuló egy 64 cm. hosszú fakövületet adott a szentlőrinci kavicshányából, s néhány csekélyebb jelentőségű apróságot. — Hajdu Ferenc gymnasiumi VIII-dik oszt. tanuló 20 drab ásványt, melyekből 5 Pirit, 3 Auripigmentum, 1 Realgar, 2 Antimonit, 1 Rhodocrosit, 3 Sphalerit, 1 Calcit és 1 Kovarez jegeez csoport használhatók; továbbá egy sárgaréz csövű, lögyutacsos kurta szerb pisztolyt 1849-ből. — Tóth Sándor napzsámcs egy Lucanus Cervast, a mely bogár csak annyiban érdekes, hogy csak tölgy erdőben szokott lakni, a hol alakja 5 évig ragódik a taban, s ő ezt a szőlőskertben fogta, pedig még a cserén is ritka. — Hadházy László V-dik oszt. gym. tanuló egy cserépi csészét, félgömb alakú, minőt a keleti nép pohár gyanánt használ, s 44 szem különböző színű és anyagu, de nagyobb részben Terracottából készült gyöngyöt, mely a hadházi határban, a czeplényi tó mellett fekvő tanájokon a homokból az eke által vetetett fel. — Nagyságos Bay Ilona asszony uti emlékeiből néhány igen szép és értékes tárgyat, nevezetesen: 1 Fungia agarici formist; 1 Flustra foliaceat; egy előttem ismeretlen növény-állatot; 1 Czapa petét (tengeri egét); melyek mind a tenger lakosai; 2 db. Fucus vesicularis tengeri növényt; 1 Lichen csoportot; 1 db. viasz opált Cacho-longgal bevonva; egy egészen tiszta nyomatu árpád-kori magyar rézérmet; 1 szép metsetű nagy czin pecsétnyomot, melyet 1826-ban egy előkelő úri társaság valami ügyes falusi cigány által készítettett, s ezzel pecsételte meg a megye legjelesebb urnói számára kiállított és megküldött „Papucs kormány” diplomát, melylyel hihetőleg saját feleségüket sem felejtették el megírtatni. — Fogadják a fent tisztelt adakozók legszivelebb köszönetemet. Debreczen 1884. máj. 17. Kovács János tanár.

Összehasonlító statisztika. A f. év ápril hó 27-től május hó 3-áig terjedő XVIII-dik hetében Budapesten született 285 gyermek, elhalt 347 egytény. — Debreczenben szül,

38, o
halt
— A
szül.
24, e
— S
sága
röl é
a hiv
ról sz
zatai
czeni
Gyula
igazg
szóló
fog a
ismer
tanúg
meleg
mel ü
hissz
külön
kerül
reccze
felvir
és be
asszon
jese
dasszo
éves k
nyek.
kerthe
lesz a
közren
terjed
szeme
dekén
elfojtá
irant n
mozdit
emlitt
közöl
szágha
törvény
kór fel
és álta
szét fo
böször
sitette
Margita
városb
zalt, m
iratoka
Igazg
resked
irással
az ösz
gettett
fokapit
ját ny
már a
megérke
zönség
nyomd
bizonyi
tetik.
— vezet
Aurél
magánz
tő-utca
lőtte m
jegyezt
lád leán
meg ed
a boldog
lyót. Az
fázozott
hoz mon
sára haj
udvar ve
mivel az
vetköző
lövés ri
szobába
böl s be
ajtó be
tésre vé
tert, ki
ajtaját
bába, S
fekve, a
volver m
dr. Rupp
a golyó
a bordá
részeket
halalos.
a hátán
jelentést
dörségne
Rókus-k
nem tudj
vót elhal
szekített
—
rött Hung
éves fia
Dunában
bai az iz
tűnt a viz
és halász
de hiába,
értésitette
tott, a ny
kereste g

38, elhalt 34. — Pozsonyban szül. 24, elhalt 41. — Kecskeméten szül. 45, elhalt 23. — Aradon szül. 23, elhalt 31. — Temesvárt szül. 29, elhalt 27. — Nagy-Váradon szül. 24, elhalt 20. — Kassán szül. 25, elhalt 19. — Sz.-Fehérvárt szül. 15, elhalt 10 egyén.

A debreczeni reálskola igazgató-sága, — mint bennünket megbízható helyről értesítettek, — mai napon már megkapta a hivatalos tudósítást, hogy a középtanodák-ról szóló 1882 évi XXX. törv. czikk határozatai értelmében ujonnan felállított debreczeni tankerület kir. főigazgatójává Békési Gyula, a debreczeni reform. főgymnasium igazgatója neveztetett ki. Ezen kinevezéséről szóló hivatalos irat a legközelebbi napokban fog a hivatalos lapban megjelenni. Mi, a kik jól ismerjük Békési Gyulának a hazai összes tanügyi mozgalmait iránt eddig is tanúsított mély érdeklődését, csak a legnagyobb örömmel üdvözölhetjük őt mint főigazgatót, mert hisszük, hogy mint városunk szülöttje, és különben is szívvel lélekkel debreczeni, tankerületének többi tanítványai mellett Debreczen város középtanodáinak emelésére és felvirágoztatására kiválólag fogja tehetségét és befolyását érvényesíteni.

Egy szegény tisztességes kassai asszony ki a német és magyar nyelvet teljesen bírja, akár helyben akár a vidéken gazdaszonyi állást keres. Feltételei, miután 7 éves kis gyermeke is vele élne, igen szerények. Található kádas-utca 1861 sz. alatt.

Az „Európa” kávéház előtti csinos kerthelyiségben ma este ismét zeneestély lesz a Magyar testvérek zenekara közreműködése mellett.

Utatitási és szemesés közhatalyok terjedése ellen követendő eljárásra. A szemesés közhatalyok az ország némi vidékén járványosan lépén fel, e ragályos baj elfojtása és terjedésének megakadályozása iránt tett hatósági intézkedések sikeres előmozdítása tekintetéből a belügyminiszter az említett kör ellen követendő eljárásra vonatkozólag utasítást készített, s azt az országban divó nyelveken kinyomatván azon törvényhatóságokban, a melyek területén a kör fellépett, az orvosok, lelkészek, tanítók és általában az összes hatósági közegek közt szét fogja osztatni.

Izgatás és fenyegetés. A hajdu-böszörményi rendőrkapitány átiratilag értesítette a főkapitányságot, hogy ott bizonyos Margitay Géza nevű egyén — állítólag a fővárosból való — antisemita röpiratokkal házalt, minek folytán a kapitány az izgató röpiratokat lefoglalta. Nemsokára ezután Ledig Ignác hajdu-böszörményi gazdag zsidó kereskedő a fővárosból meglehetősen kezdetleges irással levelet kapott, melyben úgy ő, mint az összes hajdu-böszörményi izraeliták fenyegetetnek. Az értesítő kapitány arra kéri a főkapitányságot, hogy a levél ismeretlen íróját nyomozza ki.

A Guszmán Róbert vendéglősnek már a kedvelt májusi ital (Waldmeister) megérkezett, s ott kapható. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

A „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájába egy jó házból való s jó iskolai bizonyítványokkal ellátott fiú, tanuló felvétetik. — Értekezhetni eziránt a nyomdai művezetővel.

Öngyilkos kísérlet. — Staudach Aurél báró, 30 éves, volt huszártiszt, most magánzó, a fővárosban tegnap hajnalban fűtő-utcai lakásán hatlövétű revolverrel mellbe lötte magát. A boldogtalan ember nemrég jegyezte el egy fővárosi előkelő polgári család leányát. Az esküvő mára volt kitűzve s még eddig mély titok fedi, hogy a vőlegény a boldogság helyett miért választotta a golyót. Az öngyilkos tegnap délután 5 órakor távozott hazulról s egyenesen menyasszonyához ment, kitől csak késő este vált el. Lakására hajnali 3 óra tájban érkezett s előbb az udvar végén levő kertbe akart bemenni, de mivel azt zárva találta, szobájába tért, levetkőzött s lefeküdt. Negyedóra múltán erős lövés riasztotta föl fivérét, ki a szomszédos szobában aludt, a ki azonnal felugrott ágyából s bátyja szobájának ajtajához sietett. Az ajtó belülről be volt zárva s miután zörgésre választ nem kapott, fölhívta a házmestert, ki a nála volt kulccsal a szoba külső ajtaját felnyitotta. A mint belépetek a szobába, Staudach Aurél az ágyon vérben fekvő, átlőtt mellrel találták; a hatlövétű revolver mellette hevert a földön. Elküldöttek dr. Ruprecht orvosát, a ki konstataulta, hogy a golyó a baloldalon, a szív felé hátrafelé a bordák közt furdott a testbe s nemesebb részeket nem sérthetett; tehát a seb nem is halálos. Midőn a sérültet felemelték, a golyó a hátán szakított sebet kiesett. Kora reggel jelentést tettek az esetről a központi rendőrségnek, mely a sebesültet beszállította a Rókus-kórházba. Az öngyilkosság okát eddig nem tudják, de mivel a mára kitűzött esküvőt elhalasztották, sokan ezzel hozzák összefüggést.

Nagy szerencsétlenség történt Győrött Hungler Márton városi főzsoltnak 11 éves fia az ottani gőzhajóállomáson alul a Dunában fürdött. Egyszerre megcsuszott, lábait az iszapba süllyedtek, mire a kis fiú elútt a vízben. A parton álldogáló matrózok és halászok azonnal megmentésére siettek de hiába, mert nem találták meg. Időközben értesítették a fiu atyját, ki a Dunához futott, a nyakig erő vízbe rohant és lábaival kereste gyermekét az iszapban. Mintegy fél-

órai keresés után lábai egy puha testet érintettek, mire a víz alá bukkott és néhány másodperc múlva kizozta gyermeke holttestét. Otthon kísérleteket tettek, hogy életrehozzák, de már késő volt. Temetése általános részvét között ment végbe.

Színház.

A depr. színtársulat Pozsonyban.
A „Pozsonyvidéki Lapok” írja: Ritkán mennek a színházlátogatók olyan érdeklődéssel a színházba, mint esütörtökön este az „országgyűlési szállítás” előadására. Hogy is ne? Mikor Németh József, társulatunk legderekabb, legjobb tagjával szemben kellett leróni az elismerés adóját. Földszint, páholy, sőt még a karzat is egészen telve volt, és a jatalmazandó fogadtatása olyan szívesen, a minőben Pozsonyban csak kevés színész részesült.

Maga a darab Vachot Imrénének egyik régi, de jó műve. Legelőször adatott Pozsonyban 1843 október hó elején, s Pesten a nemzeti színpadon október végén. Fő érdeme eredeti alakjai s az a kesernység nélkül való igaz jókedv, mely elejétől végig pezseg bennök.

Az előadás minden ízében sikertűt. Németh Burmannja oly alakítás volt, mely nem egy futólag papírra vetett tudósítás, hanem akár külön fejtegetésre tarthat igényt. Minden vonásban, minden árnyalatában gondosan kidolgozott s öntudatosan kivitt alakítás, mely egészében imponans hatással bontakozik elének. Némethet mindvégig általános figyelem és érdeklődés kísérte s nem egyszer tört ki játéközben is a taps. Ez valószínűleg viharrá vált a harmadik felvonásban, midőn a rutin egész apparátusával mutatta be a rászédett jószívű pozsonyi polgár kétségbeesését. Egyébiránt minden felvonás végén többször is kibírták. A többi szereplők valamennyien összefogtak az est élvezetességéért: Mészáros Ilka (Emilia), Pálffy, Vígari kitűnő személyesítője, továbbá Nyilas és Boránd Gyula.

A vigjáték után „A szerelmi varázsi” című operette adatott elő. Halmainé, Kiss Mihály és Horváth Arnold, pompás művészi trüsz képeztek benne. Pénteken a „Szökött katonát” láttuk. A szereplők közül méltó elismerésben részesült Örléy Flóra és Kiss Mihály; mindkettő több ízben érdemelt tapsokra ragadta a közönséget. Nyilas egészen elemében volt; alakítását föltétlen dicséret illeti. Az elismerésben osztozhatnak a többiek is: Váczy Vilma, Siposné, Abonyi, Szabó, Németh, Boránd s különösen Pálffy György.

A fenti előadásokról a hozzánk beküldött német lapok is roppant elismeréssel szólnak, s különösen Némethet nem győzik eléggé dicsérni, a kinek jutalomjátéka alkalmából a színház zsufolva volt. Most a társulat a „Vasgyáros” című híres darabra készül.

A bécsi színház égése.

Király ő felsége a bécsi Stadttheater leégése által károsult színházi személyzet javára 1500 frtot, az égésnél megsebesültek javára pedig 300 frtot adományozott magánpénztárából.

A színtársulat tagjai gyűlést tartottak, melyen első sorban elhatározták a romok melőbbi eltakarítását, hogy a szakfériák tájékozhatassák magokat az újabb felépítés lehetősége iránt. Ezután az intézet jövőjéről folyt az eszmecsere. A vállalat liquidációját célzó indítvány nagy többséggel elvetették. A tagok legnagyobb része oda nyilatkozott, hogy a társulatnak erkölcsi kötelessége a vállalatot továbbra is fenntartani, mert az épület leégött ugyan, de a császár által 12 évvel ezelőtt kiállított engedélyokmány továbbra is érvényes marad. Haladéktalanul meg kell tehát tenni a szükséges lépéseket avégből, hogy kieszközöltessek a színház újabb felépítésére való hatósági engedélyt, vagy pedig, ha ez megtagadnának, egy új színház építésének engedélyezése.

A bécsi lapok felemlítik azt a különös részletet, hogy a Ringszínház égése napján a Stadttheaterben az „Ahol unatkoznak” cz. darabot adták, a Stadttheater leégése napján pedig a burgszínházban ugyanez a darab volt kitűzve előadásra. A Stadttheater leégése alkalmából érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy a lefolyt múlt év alatt, mult december hó 1-je óta a következő nagyobb színházak égtek le: decz. 1-én a new-yorki Windsor-színház; decz. 15-én a new-yorki Standard-színház; január 9-én a meadville (pennsylvania) operaház; január 19-én a londoni Lubyay réle énekesarnok és a Variety-színház; február első napjaiban a clevelandi (Amerika) „föltétlenül tűzmentes” színház, mely a szó szoros értelmében a földig égett; — april első napjaiban a campobassoi színház, april 15-én a tarasconi (Franciaország) színház, és april 20-án a bukaresti Sidoli-circus.

A bécsi rendőrség letartóztatta Pevni

János ácsot, mert az a gyanu hárul rá, hogy a Stadttheater égését az ő könnyelműsége okozta.

Az előnyomozás egyéb eddigi eredményei a következőkben foglalhatók össze: Constatálva van, hogy a tűz d. u. fél ötkor ütött ki, még pedig a nézőtér fölötti csillár padlásán, a honnét a lángok első sorban a harmadik emeleti baloldali karzatot kapták meg. A szellentű tömlőkön át a pusztító elem az amphitheaterba és az alsó karzatokra terjedt el és meggyújtotta az ülőhelyeket. A tűz okát illetőleg már kezdetben az a gyanu merült fel, hogy a csillárpadról dolgozó ácsok könnyelműsége okozta a tüzet. És ez a gyanu mindinkább erősödött, kiderítették, hogy a vész napján, pénteken délután Schiller Anna és Meiler Eleonora voltak az utolsó a nézőtérben, ahol tisztogatták az ülőhelyeket. Ezek nem vettek észre semmi gyanusat. Félnégykor eltávoztak; addig az épületben nem volt tűz. Háromnegyed órával vették később vették észre a tüzvéz első jeleit. Pevni d. u. 4 óráig volt fen a padlásán; mikor fél 5 órakor, Gartner portással együtt oda vissza akart térni az eleje csapódó nagy füst már visszauzte. Dr. Tyrolt, a kit tegnap kihallgattak, azt vallotta, hogy ő és szolgálója már négy óra előtt érezték a szagot; az előszoba ablakából ki is néztek a szemközti levő színház felé, de ott nem láttak semmi feltűnőt.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenőr” eredeti táviratai.)

A trónbeszéd.

Budapest május 20. Az országgyűlés az ismert program szerint ma délután a királyi palota tróntermében bezárattott. A trónbeszéd kiemeli a határozottan vonatkozó intézkedések törvénybe iktatását. Reményét fejei ki az iránt, hogy közel az idő, midőn a törvényes hatalomnak mérséklettel, de határozottsággal gyakorlása következtében helyreállt rendes viszonyok ott megszüldülnek, és a volt határozottak az alkotmányos élet jótéteményeit élvezendi. Kiemeli továbbá, hogy a pénzügyi közgazgatás javítását, a pénzügyi biráskodás helyes alapokra fektetését, a járadék kölcsön átváltoztatásának előhaladását és az egyensúlynak a kiadások és bevételek közti helyreállítását, a csendesség életbeléptetését, a tisztviselői qualificációról szóló törvényt, továbbá a megyék háztartásának szabályozását, a középiskolai törvényt, az ipartörvény módosítását, az osztrák-magyar vasutársasággal kötött egyezményt, a tisztavölgy szabályozása, Szeged felépülése tekintetben elért eredményeket, az uszortörvényt, a szerzői jogról szóló törvényt, a honvédségre vonatkozó törvényeket és azon határozatokat, melyek a vasut hálózatnak védelmi szempontból kivánatos kiegészítésére nézve hozattak. Kitűnő barátságban élünk Európa összes államaival, s így biztos kilátás lehet a béke fönmaradására. Végül megemlíti az új országház építését. Köszönetet mond a képviselők buzgó fáradozásaiért és üdvözli küldöiket.

Közgazdaság.

Köbányai sertésüzlet.
A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.
Budapest-Köbánya május 18.
Nagyobbzámú felhajtás következtében csekély kereslet állott szemben s az üzlet laenyhült és az árak valamivel csökkentek.
Heti átlagárak: magyar szedett 260—300 kgr. 49—49½ kr. 180—250 kgr. nehez 50½—51½ kr., vén 300 kilgram feüli 47—48 kr. vidéki sertés kőnnü 51—52 kr., nehez 48 kr.; tranzióban szerbiai 51—52 kr., román 48—51 kr. netto kilogramonként.
Eleségárak. Tengeri 6.80—7.90 frt, helybeli állomány: május 9-én maradt 95.975 db.

Felhajtás:
Alsó Magyarországból hizott 993 db. makkos 283 „
Erdélyből „ „ „ „
Szerbiából 2955 „
Romániából 1334 „
Szerémségi „ „ „ „
A magyar államva-uton hizott 2605 „
„ „ makkos 1935 „
A vidékről „ „ „ „
A budai vámonknál 115 db
Hajón (szerémi) „ „

Összesen 106,191 db
Elhajtott: Fel-ő-Magyarországból 107 db. Bécsbe 2113 „ Csehországba 476 „ Bodenbachben át 283 „ Rutkán át 349 „ Dél-Németországba „ „

Budapesti fogyasztásra	2463 db
Külfeltekre	150 „
A budai vámonknál	— „
Köbányai szalonattermelőknél	— „
A m. államva-pályán	47 „
Összesen	6056 db

Maradt	100135 db
A részvény-zállá-okban volt	11819 db.
Az egészségügyi és tranzitív szállá-okon maradt május 9-én	3862 „
Felhajtott szerb sertés	2951 „
román sertés	1334 „
Összesen	8147 „
Elhajtott	1141 „
Maradt	7006 „

Zsiradék.

Dianozír, A forgalom jelentéktelen volt, de a hét elején valamivel kedvezőbb volt és az árak emelkedtek 1 frt. 50 krral. Hordóstul 54—54.50 frtig.

Szalonna szintén drágult, 50 kr. 1 fttal. I. min. asztali szalonna 52.50 fttal és füstölt szalonna 53.50—54 fttal vidéki szalonna változatlanul 47—48 fttal jegyeztetett.
Faggyu üzletelen és lanya; jegyzési ár 49—50 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó lap tulajdonos **Vértési Arnold.**
Főmunkatára: **Karczag Vilmos.**

Nyilt-tér.

Mit vett be?

„Hisz ön olyan jó szinben van ismét”, ezzel a kérdéssel ostromoltak naponkint egy fiatal embert, ki sok ideig gyomorban szenvedett. „Egyedül Brandt R. gyógyszerész svájci labdaccai segítettek rajtam”, volt a válasz. Egy doboz ára 70 krajtár a gyógyszerárakban.

A vételkor figyelni kell arra, hogy minden doboz czim lapján meglegyen a fehér kereszt vörös mezőben s Brandt Rihard névalírása.

MATTONI BUDAI KIRÁLY-KESERÜVIZE
orvosi tekintélyektől legjobban ajánlva kapható minden gyógyszerés és élelmiszerkereskedésben.
MATTONI és WILLE BUDAPEST.

STILLER JÓZSEF

hordozható jégsekrengő-
GYÁRA
Budapestben, ajánlja elismert legjobb szerkezetű és díjjal kitüntetett

hűtőkészülékeit

sör, víz, vaj, nyers hus számára, ételhűtőket háztartások számára, fagyaltkészítő gépeket, fagyalt-reszervirokat, teljes bormérő berendezéseket, legujabb szerkezetű habzó-csapokat.

Képes árjegyzékek ingyen
Megrendelések intézendők:
STILLER JÓZSEF-hez
Budapest kerepesi-ut 30. sz.
Gyár: nagy-diófa-utca 12. sz.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásnak bizonyult köhögéskor, gégebajknál, gyomor- és hólyaghurtnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

